

копії паспорта або іншого документа, що підтверджують особу, не надаються реєстратору[3].

Існує ряд багатьох інших проблем які перешкоджають захисту авторського права в мережі Інтернет, які не врегульовані в Україні, а саме:

– у разі виявлення неправомірного розміщення об'єктів авторського права в Інтернеті виникає потреба забезпечення доказів. А це зробити край важко, з огляду на те, що файл може бути знищено протягом декількох хвилин, докази мають зживатися негайно.

– безкордонний характер Інтернету ускладнює питання визначення місця подачі позову. Реальність є такою, що захист прав у Інтернеті в індивідуальному порядку є неможливим і потребує вирішення через системи колективного управління майновими правами.

– порушення авторських прав в Інтернеті сьогодні мають масовий характер. І при визначенні правопорушника в Інтернеті технічні труднощі його пошуку все ще залишаються на першому місці.

– спостерігається недостатня ефективність використання технічних засобів захисту об'єктів авторських прав (кодування, шифрування, паролі, контроль доступу тощо), якщо піратство є настільки поширеним явищем.

Таким чином, можна зробити висновок, що розвиток глобальних комп'ютерних мереж сприяє виникненню проблеми дотримання прав інтелектуальної власності. Адже, мережа цілком складається із різноманітних інформаційних джерел, що містять у собі об'єкти авторського права. Всі вони надзвичайно уразливі, тому що в Інтернеті практично все знаходиться в режимі відкритого доступу та вільно копіюється.

Тому, оскільки порушене питання є невирішеним в усьому світі, відповідному правовому регулюванню має передувати дослідження та узагальнення міжнародного досвіду. Про що можна говорити з впевненістю, так це про необхідність підготовки проекту закону про порядок створення та організації діяльності ЗМІ в мережі Інтернет.

Література

1. Базилевич В. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua>
2. Кузнецов К. Захист інтелектуальної власності в Інтернеті / К. Кузнецов // Інтелектуальна власність. - 2004. - № 8. - С. 6-10.
3. Актуальні проблеми захисту авторського права в мережі Інтернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua>

УДК 346.9

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНОГО ПРАВА В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Василик Я. – ст. 3 курсу, гр. ПРвн-31

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Світлак І.І

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Зміни в суспільному житті змінюють і погляди науковців на суспільні та державні явища, тим самим висуваючи проблеми правового регулювання в новому аспекті. В сучасних умовах важливого значення набуває термінологічний аспект правничої науки. В літературі не витримується категоріальна залежність, що веде до невиправданої тавтології, ерозії виправданих віковою практикою юридичних конструкцій. Якщо зобов'язання легально визначено видом цивільних правовідносин то чи варто у подальшому безкінечно повторювати «зобов'язальне правовідношення». Це не зовсім вірно за канонами категоріального мислення, що призводить до «засмічення» професійної термінології та проблем абстрактного сприйняття правової дійсності (мислення).

Серед проблем сучасного зобов'язального права варто відзначити такі як переорієнтація його концепції із економічного характеру на особистісний. Досі зобов'язальне право розвивається в доктрині забезпечення майнового обороту. Не відкидаючи цей важливий напрям позитивного регулювання зобов'язань з огляду на головні пріоритети демократичного суспільства виникли потреби засобами зобов'язального права забезпечити природні та особливо конституційні права людини. Появилась низка зобов'язань зокрема з від'ємним змістом які

мало розроблені в науці. Наслідки порушення обов'язку утримуватись від дій які можуть завдати збитків чи порушувати законні інтереси інших осіб ще розроблені недостатньо. Наприклад порушення шумової чи екологічної безпеки людини не досить добре розроблені у законодавстві. Ще складніше вони розв'язуються у судовій практиці.

Не менш важливою проблемою на сьогоднішній час є проблема гармонізації вітчизняного зобов'язального права із європейським зобов'язальним правом і створення по суті наднаціонального зобов'язального права. До того спонукають гуманітарні та інтеграційні процеси, зокрема економічна глобалізація. Намагання України інтегруватись у європейські структури неодмінно вимагає перегляду її законодавства, в тім числі й цивільного. Його конструкції повинні бути зрозумілі іноземцям, зокрема іноземним інвесторам. Ще більше вони повинні узгоджуватися на теренах єдиного економічного простору із законодавством Російської Федерації, Республіки Білорусь, Казахстаном.

Вона має два рівні: універсальний та адаптаційний. Перший надає змогу враховувати певні особливості регулювання зобов'язань на національному рівні. Другий – заснований на приведенні національного законодавства до законодавства країн Європейського Союзу в рамках

Програми адаптації законодавства України до вимог законодавства Європейського Союзу.

Ще одною з актуальних проблем є забезпечення єдності позитивного регулювання зобов'язань. Її універсалізм призводить до того, що на основі цивільних зобов'язань у позитивних законодавствах по суті існують галузеві утворення: господарські зобов'язання із загальними положеннями і договірних усиченим правом, сімейні зобов'язання, екологічні зобов'язання тощо. Це призводить до ерозії зобов'язального права, безкінечних повторів а інколи і помилкових законодавчих конструкцій.

Досить часто запропоновані класифікації мають довільний характер через необґрунтоване вичленення окремих видів зобов'язань поза їх системним зв'язком із іншими зобов'язаннями чи з відходом від принципу дихотомії. Більшість дослідників намагаються охопити єдиною класифікацією всю систему зобов'язань у цілому. Звідси інколи на позадоговірні зобов'язання поширюються класифікаційні ознаки договірних чи їм намагаються дати універсальний характер, наприклад умовам договору більш широкий характер і поширити на всі зобов'язання взагалі. Але позадоговірні зобов'язання базуються виключно на законі і диспозитиви там не застосовуються. Отже умови сторін зобов'язання там не працюють.

Як ми вже підкресливали основна проблема класифікації полягає у виборі класифікатора. При тому ми дуже часто піддаємося потужній, але викривленій марксистським ідеологічним розумінням суспільних відносин, зокрема базисного та надбудовного характеру, радянській школі цивільного права. За таких умов не завжди дотримуємося чисто галузевих підходів до класифікації. Прикладним класифікаціям внутрігалузевого характеру надавалось і надається значення універсальних цивілістичних класифікацій.

Сучасні класифікації теж здебільше засновуються на економічній ознаці (економічному змісті) однак допускається і пропонується багатоступенчата класифікація. При тому як ми замітили інколи підміняється проблема класифікації зобов'язань проблемами зобов'язального права взагалі.

При кодифікації договірних права ряд інститутів та субінститутів zostались поза його межами. Однак і тут не однаковий підхід з боку законодавця. Одні договори врегульовані досить

детально, інші (договір поставки) лише окреслено, а ще інші попри аргументовані пропозиції навіть не згадуються в головному акті цивільного права, наприклад договір ноу-хау. Не враховані також і новітні характерні для ринкової економіки конструкції договорів.

Крім цього чотири типи договірних зобов'язань з передачі майна у власність, з передачі майна у користування, з виконання робіт та з надання послуг мають загальні положення. Інші типи таких загальних положень не мають, що слушно спричиняє проблему приналежності окремих інститутів до названого договірних типу.

Не менш важлива проблема законодавчого регулювання окремих договорів. Їх моделювання у ЦКУ ще не означає застосування такої моделі на практиці. Більш того деякі договірні зобов'язання взагалі опинились у інших підгалузях цивільного права (спадковий договір). У зв'язку з тим виникає питання про його унікальність та зв'язок із загальними положеннями зобов'язального та зокрема договірних права.

Є низка проблем з ідентифікацією окремих інститутів зобов'язального права через елементи зобов'язань. Наприклад у класичній моделі інституту договору дарування досить складно виділити такі його ключові для зобов'язального права сторони як кредитор та боржник.

Таким чином, поява нових інформаційних технологій взагалі загрожує революційним змінам в договірному праві, що пояснюється особливістю сприйняття команд штучним інтелектом та його програмним забезпеченням. За таких умов виникає, на наш погляд абсолютно новий різновид інформаційних зобов'язань – віртуальні. З появою Інтернет їх можливості зростають в геометричній прогресії. Зокрема це стосується електронної комерції, зобов'язальних способів захисту інформації.

Таким чином, характеризуючи категорію зобов'язання, встановлено, що вона має загальноправовий характер. Також сприймається як правовідносини, які мають вирізняльні ознаки, як-то: 1) суб'єктами зобов'язань є зобов'язана особа та управомочена особа. Зобов'язаною та управомоченою особами можуть бути суб'єкти як приватного, так і публічного права; 2) наявність суб'єктивного права – виставлення вимоги в управомоченій особі; 3) правосуб'єктність осіб повністю або в частині є формально рівною; 4) предметом зобов'язання є дії майнового та немайнового характеру.

Література

1. Зобов'язальне право / За ред. проф. О.В.Дзери. К., Юрінком Інтер, 1999. - 980с.
2. Иоффе И. О. Обязательственное право. – М.: Юридическая литература, 1975. – С. 5
3. Аномалії в цивільному праві України: навчально-практичний посібник / Відп. ред. Р. А. Майданик. – К.: Юстиніан, 2007. – С. 28.
4. Вільнянський С. Й. Загальне вчення про зобов'язання. // Антологія української юридичної думки / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – Т. 9. – К.: Юридична книга, 2008. – С. 465.